

**A makói József Attila Múzeum
2016. évi munkajelentése**

Készítette:

Szikszai Zsuzsanna- igazgató, néprajzos

Makó, 2017. január 31.

1.Bevezető:

A 2015-ös esztendő a József Attila Múzeumban sok személyi változást hozott, így ezt az évet a bizonytalanság, majd a második felében a stabilitásra való törekvés jellemezte. 2016-ban a sok változás ellenére egy új, fiatal, lendületes szakmai csapat alakult, amellyel egy tervezhető, szakmailag megalapozott évet tudtunk elkezdni.

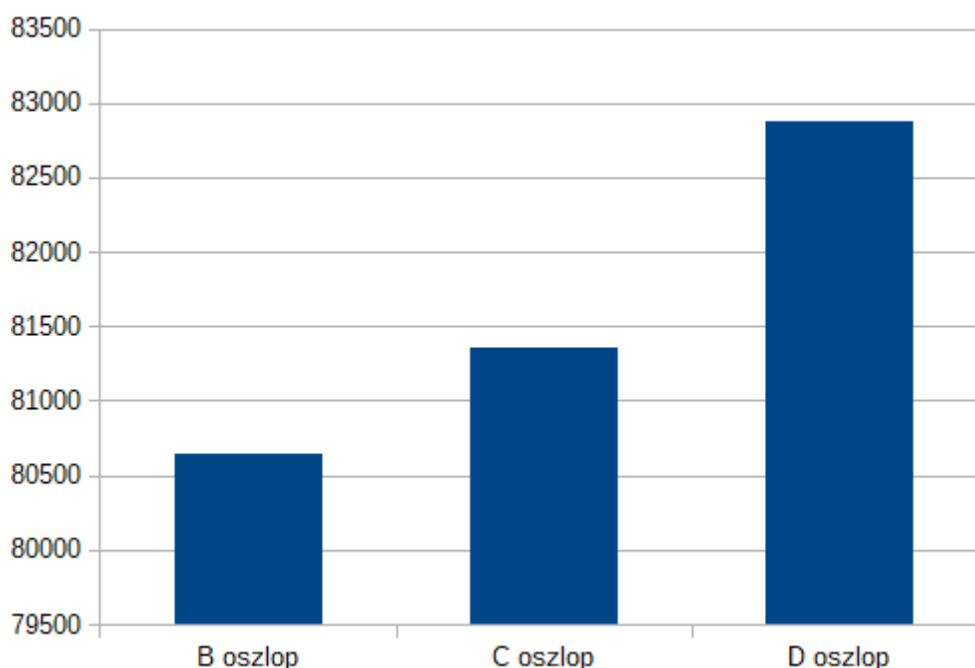
A tervezést nem egy évre, hanem egy 3 és egy 5 éves időszakra képzeltük el. Ezen tervezési munkálatokkal és változások meghozatalával úgy érzem az intézmény mind szakmai mind társadalmi elismertsége erősödött. A fenntartóval és más a városban működő közművelődési- és oktatási intézményekkel összehangolva folyt a munkatervünk összeállítása, és a programok lebonyolítása. Egy nagyon tartalmas évet tudhatunk magunk mögött. A kiállítások száma, a programok, a kiadványok, a pályázatok sora is ezt jelzi.

2.A múzeum gyűjteményei, és az intézmény gyűjtemény gyarapodása:

Az 1950-ben alapított intézményünk gyűjteményei közül a néprajzi, a történeti és a képzőművészeti élő (gyarapítható), az irodalomtörténet – megfelelő végzettségű szakmuzeológus hiányában – a fenntartó önkormányzat 2013-ban lezáratta. 2015-ben a képzőművészeti gyűjtemény megnyitását kezdeményeztük az EMMI-nél. Az engedélyt 2015. december 23-tán kaptuk kézhez, így több mint száz alkotást már bejelentkezhetünk, amelyeket a Makó Város Önkormányzatától került át a múzeumba. 2016 augusztusában Makó Város Képviselőtestület úgy döntött, hogy a makói születésű Szekeres István grafikusművész életművét, még az alkotó életében megvásárolja és azt a József Attila Múzeumban helyezi el. Így a képzőművészeti gyűjteményünk majd 500 képzőművészeti alkotással gyarapodott. A néprajzi gyűjteményünk folyamatos növekedés jellemzi, ismét felfedezték városunk lakosai, hogy a hagyatékból, örökségből náluk lévő „régiségek” értékek, és a legjobb helyen egy közgyűjteményben vannak. Megnőtt az ajándékozási kedve a makói lakosoknak.

Gyűjtemény	2014	2015	2016
Néprajz	16 974	17086	17388
Történet	13 034	13 213	13394
Képzőművészet	4557	4685	5203
Irodalomtörténet	2228	2228	2228
Börcsök Attila Néprajzi Különgyűjtemény	8802	8870	8918
Segédgyűjtemények			
Könyvtár	14 799	14 900	15 079
Adattár	3104	3135	3184

Fotótár	7040	7065	7100
Egyéb	10 137	10 180	10 380
Összesen:	80 645	81 362	82 874

A jelenleg több mint 26 ezer darabos néprajzi gyűjtemény, amely a múzeum saját gyűjteményéből és a 2014-ben Börcsök Attila a városunknak ajándékozott magángyűjteményével együtt, Csongrád megyében található muzeális intézményeket összehasonlítva egyedülálló és kiemelkedően nagy darabszámmal rendelkezik. Néprajzi gyűjteményünk jellemzői: Makón és gyűjtőkörzetében 1950 óta gyarapodó festett bútorok (menyasszonyi ládák - 75 db), gondolkodószékek, padok és tékák, 1300 db népi kerámia együttes. Textilgyűjtemény (viseletek, szöttések és hímzések). Parasztpolgári üveg, keménycserép, fajansz, porcelán gyűjtemény. Vas és zománcos edények. Táplálkozás gyűjtemény: a sütés, főzés, tárolás edényei, eszközei. Szakrális anyag és játékgyűjtemény. Háziipar (kender feldolgozás, fonás-szövés tárgyi anyaga). Emberi életfordulókhoz és kalendáris ünnepkörhöz kötődő tárgyi anyag gyűjteménye. Diós hagyaték, melyet dr. Tóth Ferenc gyűjtött (egy hagymakertész teljes tárgyi hagyatéka). Éppen ezért tartjuk fontosnak, hogy erre a gyűjteményünkre építve alakítsunk ki tanulmánytárat, így a látogatók elé tudjuk tárni a kincseinket. Folyamatosan keressük a megfelelő pályázati lehetőséget ezen cél érdekében.

3. Raktározási és állományvédelmi tevékenységünk az elmúlt évben

A múzeum 6 raktár hellyel rendelkezik, amelyek közül 3 felel meg az elvárásoknak a főépületben. A múzeumtól távolabb helyezkedik el a Tamás Malom raktár épületünk, amely megfelelő, de nem elegendő nagyságú, a másik a felújított régi apátfalvi ház, amely a múzeum

udvarán áll, és egy nagyon rossz állapotú épület, az Úri utcában található. A beletárolt tárgyak tisztítása, gyűjteménybe helyezése folyamatos. A teljes raktári rend kialakításán még dolgozunk. A skanzenben található műhelyekben /kovács és bognár/ a tárgyak tisztítását, és konzerválást végezte el Börösök Attila ebben az évben. A műhelyek földes padlóját kicseréltük, mert termőfölddel volt feltöltve, ami penészedésnek indult. Kiszomborról sikerült egy támogatónk segítségével sárga földet beszerezni, amivel a két műhely feltöltésre került. Az épületet ahol a két műhely található kipakoltuk, kimeszeltük és a tisztított tárgyak ismét a helyükre kerültek.

A Küzdelmes évszázadok című állandó kiállításunk néprajzi tárgyait átvizsgáltunk, kitisztítottuk, rovarmentesítésüket elvégeztük.

4. Kiállítási és közművelődési tevékenység

A makói múzeum életében meghatározó a kiállítási- és közművelődési tevékenység, hiszen látogatói nagy többsége egy-egy rendezvény kedvéért jön el a múzeumba, a magas látogatószám elsősorban különféle rendezvényeknek köszönhető. Ezért igyekszünk minél aktívabban és sokszínűbben tervezni. Bekapcsolódtunk a „Hírős Makaiak” éve programsorozatba, amit a Makó Város Képviselőtestülete hozott határozatba. Így több híres makói születésű, vagy Makón tevékenykedő hírességre emlékeztünk konferencia, kiállítás, emlékkoncert, vagy éppen egy kiadvány megjelentetésével. Megemlékeztünk Galamb József, konstruktórról, Szirbik Miklós, Makó első történetírójáról, Istók Margit, zongoraművész, és pedagógusról, Espersit János, ügyvéd, mecénásról.

A múzeumnak összesen **193 rendezvénye** volt (beleértve a múzeumpedagógiai foglalkozásokat, a Honismereti Kör és a Horgoló Szakkör összejöveteleit), amelyekkel a városi közösség-fejlesztésben is részt vett.

Kiállítások:

Fények, formák - Návay Sándor szobrászművész kiállítása a Magyar Kultúra napja alkalmából 2016. január 22.- március 5.
Móra mesebirodalma – gyermek- és ifjúsági kiállítása szegedi Móra Ferenc Múzeum 2016. március 11-június 15.
„Talpra magyar...” ’48-as történeti /kamara kiállítás/ 2016. március 15.
235 éve született Szirbik Miklós református lelkész- kamara kiállítás 2016.április 4.
Móra Ferenc apai öröksége – a szücsmesterség című kiállítás a Kisködmön Egyesület közreműködésével. 2016. április 22.
„Szép volt, jó volt, hosszú volt...” Kocsis Imre Munkácsy -díjas festőművész emlékkiállítása 2016. június 25.-augusztus 15.

Natura Művésztelep záró kiállítása – 2016. augusztus 20.- szeptember 2.
Pásztor nemzedékek kiállítás – Csanádpalotán 2016. augusztus 4-30.
Pásztor nemzedékek kiállítás – Ferencszálláson 2016. augusztus 4-30.
Hagymatermesztés eszközei – Makó Korona szálló – 2016. szept. 4-10.
Házi szappantól az arczenőcsig kiállítás 2016. szeptember 8.
Ősi kultúrák a hagymaföldek alatt Régészeti kiállítás a szegedi Móra Ferenc Múzeum makói leleteiből. Kiállítást rendezte: Pópity Dániel régész
Choma József emlékkiállítás 2016. október 17.
Képek és emlékek 56-os kamara kiállítás
Szekeres István Jelhagyás Képekben és rajzokban Kiállítás 2016. december 6.

Konferenciák, előadások, könyvbemutatók, nyári táborok, családi napok.

:A Hirös Makaiak Éve 2016”Galamb József emlékülés – előadók:Dr. Horvát Sándor, Galamb Erzsébet, Dr. Halmágyi Pál 2016. Február 3-án
A kommunizmus áldozatainak emléknapja - Dr Kolarovszki Tamás előadása a Háborús bűnösök pereiről- 1944-47 népbírósi perek alapján2016. Február 25.
Dobsa Lajos nyomdokain...-történeti vetélkedő középiskolások részére 2016. Március 15.
Történeti játszóház - 2016. Március 15.
„A Tiszteletbeli Makai”- Móra Ferencről konferencia előadók: Vészits Andrea, Dr. Kürti Béla, Kapus Béláné, Krassói Anikó, Rostás Mónika, Kiss Ágnes – 2016. március 22.
Kézműves játszóház a tavaszi szünetben 2016- március 22-24.
Húsvétoló – kézműves foglalkozások, táncház 2016. március 26.
A Hirös Makaiak Éve 2016” 235 éve született Szirbik Miklós református lelkész – egyház történeti konferencia 2016. április 4.
Költészet napja - Interkulturális értékek József Attila munkásságában a SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Román tagozata és a Román Kisebbségi Önkormányzat közös szervezésében. 2016. április 11.
Szent György napi MAKÓI HISTÓRIA Pásztor nemzedék című kiadvány bemutatója 2016. április 22.
Marosvidék lengyel-magyar baráti est 2016. április 23.
Jámborné Balog Tünde vásznai – 40 év batikjai – könyvbemutató 2016. május 6
„Egy makói mecénás” című honismereti levelezős vetélkedő döntő 2016. május 13.
Pünkösödölő – Pünkösdi királyválasztás – családi nap 2016. május 14.
Kerek egy ég alatt... című honismereti levelezős vetélkedő döntő 2016. május 20.
„Hirös Makaiak Éve 2016”Istók Margit Emléknep 2016.május 26.

Jámborné Balog Tünde vásznai – 40 év batikjai – könyvbemutató 2016. május 6
Június 24. Képtaktikák- A makói Grafikai Művésztelep katalógusának bemutatója
Múzeumok éjszakája- családi est- 2016. június 25.
Kreatív angol tábor Június 27-től július 1-ig Táborvezetők: Süveges Tina és Nadobán Zsuzsanna
Honismereti tábor - Régi makói mesterségek – kovács, fazekas, bőrdíszműves, mézeskalácsos, kosárfonó Táborvezető: Szikszai Zsuzsanna, múzeumigazgató 2016. július 11-15.
"Mit rejt egy titkos kert?"-Képzőművészeti tábor (fél napos)Táborvezető: Vezeti Peták Mária, művésztanár 2016. július 18-22.
Máltai ifjúsági tábor Táborvezető: Kómár Mátyás 2016. augusztus 1-5.
Iskolaelőkészítő tábor nagycsoportos óvodásoknak Táborvezető: Urbancsokné Ruff Mária és Nadobán Zsuzsanna 2016. augusztus 15-19.
Folkudvar – 2016 augusztus 19.
Natura Művésztelep záró kiállítása – 2016. augusztus 20.
Néprajzkutatók I. Makói találkozója – néprajos konferencia 2016. szeptember. 8.
Tanítók éjszakája 2016. október 7.
Háborús emlékek könyvbemutató – 2016. október 14.
56-os események diákszemmel 2016. október 21.
Emlékkönyv az 56-os forradalom évfordulójára 2016. október 21.
A forradalom emlékezet 1956-2016 – könyvbemutató 2016. október 22.
Családi nap 2016. november 3-4.
Földet vallatni, a régész titkos élete rajzpályázat eredményhirdetése 2016. november 24.
„Hirös Makaiak Éve 2016” Espersit János megemlékezés- konferencia és „ölel szeretettel Jankó de Tornyai „ Tornyai János levelezése Espersit Jánossal - Múzeumi Füzetek sorozat 2016. november 29.
Luca napi népszokások – kézműves családi nap 2016. december 10.
Tömörkény István születésének 150. évfordulójára emlékezés 2016. december 19.

Iskolai oktatást segítő foglalkozások 38 – 1008 fő

Szabadidős gyermek- és felnőtt foglalkozások 155 – 7088 fő

Kiállítások látogatóinak száma	résztevők száma
Teljes árú jegyet vásárlók	251
Kedvezményes árú belépődíjat fizető látogatók	1998

összesen	
Ingyenes látogatók	12 317
Összesen (1.+2.+3.)	14 566
Összesből diákok	9 860
Külföldi látogatók becsült száma	300
Összesből időszakos kiállítások látogatószáma	5 689

5. Humánerőforrásaink:

2016-ban személyi változás történt, január elsejével egy fél állású képzőművészt tudtunk alkalmazni. A múzeumban a vezető személyén kívül /aki néprajzos végzettségű/ 1 fő történész muzeológus, 1 fő néprajzos muzeológus, 1 fő múzeumpedagógus, 1 fő gyűjteménykezelő, 1 fő /félállású/ képzőművész – gyűjteménykezelő, 1 fő adminisztrátor, 1 fő karbantartó, félállású rendszergazda, és egy takarító áll alkalmazásban. 2015-ben bekapcsolódtunk a kulturális közmunka programba, a 2016-os évben így lehetőségünk nyílt 6 főt alkalmazni különböző feladatokra, ezzel segítve, és könnyítve a szakdolgozók munkáját. Egy kiegyensúlyozott munka évet tudhatunk magunk mögött, ahol is mindenki tudja a feladatát, és azt a legmagasabb szakmaisággal végzi. A szakfeladatokat ellátók alacsony létszáma miatt, minden feladatot közösen végeznek el a kollégák. Így egy erős közösséggé válunk, váltunk.

6. Közönségkapcsolat

A múzeum közönségkapcsolatát e-mailben (600 cím), Facebook oldalunkon (1200 követőnk), weboldalon (90 944 érdeklődő) - amelynek napi látogatottsága 1000- 1500 között van -, és az írott és internetes sajtó (Délvilág, Makói Mozaik, makohirado.hu stb.) adta lehetőségek kihasználásával tartja. Költségvetésünk nem biztosít lehetőséget a hirdetések feladására, ezért azokat támogatók segítségével oldjuk meg. A múzeum együttműködést kötött a Glorius Hotel-el, a Bástya és a Szent Gellért Borházzal, miszerint éves támogatói jegyet vásárolnak a múzeumtól, Ennek fejében ezen szállásadók vendégei ingyen látogathatják az intézményünket. A fürdő vendégei a teljes árú jegyből kapnak kedvezményt. Sajnos azonban a fürdőlátogatók elenyésző része él a lehetőséggel. A múzeum programjainak döntő többségét helyi és vidéki támogatók önzetlen anyagi, tárgyi vagy munkavégzésben megnyilvánuló segítségével szervezi- és valósítja meg. Mindenképp szeretnénk ezen változtatni. A múzeum széles baráti körrel rendelkezik, akik az említett segítségen túl ötleteikkel is hozzájárulnak az intézmény működéséhez. 2015-ben kiemelt támogató volt a Makói Múzeumért és Kultúráért Alapítvány. A két levelezős vetélkedőnk lebonyolítását támogatták.

7. Kutatószolgálat

A múzeumnak a közösség számára nyilvánosan kell működnie, a kulturális javakhoz széles körű és egyenlő hozzáférést kell biztosítani. Törvényben előírt szolgáltatása a kulturális javakhoz kapcsolódó kutatási tevékenység lehetőségének biztosítása. 2016-ben 18 kutató 22 alkalommal keresték meg a makói intézményt kutatók. Segítettük szakdolgozatok, kutatási témák, előadások stb. megszületését.

8. Önkéntes szolgálat – iskolai közösségi szolgálat

A múzeumban a teremőri szolgálatot önkéntesek végzik. 2014-ben 7 fő, öt nyugdíjas és két csökkent munkaképességű önkéntesünk volt, akik összesen 1100 munkaórát teljesítettek, addig 2015-ben **13 főre** emelkedett a számuk!

A múzeumnak az alábbi iskolákkal van szerződése iskolai közösségi szolgálatra: Galamb József Szakképző Iskola, Makói József Attila Gimnázium, Návay Lajos Szakgimnázium, Juhász Gyula református Gimnázium, a szegedi Radnóti Miklós Gimnázium, Deák Ferenc Gimnázium. Az együttműködés sikeres a múzeumra és a diákokra nézve egyaránt.

2015	2016
71 diák – 170 óra	30 diák – 80 óra

A diákok részt vettek kertrendezésben, a múzeumi kavalkád rendezésében, kézműves szombat foglalkozásaiban, teremőrzésben, tárlatvezetésben, kiállítás-megnyitókön és közművelődési rendezvényeken. Ez utóbbiak hozzájárulnak az esélyegyenlőség növeléséhez, a szélesebb tudásbázis és műveltség megszerzéséhez.

9. A múzeum látogatóinak száma

A múzeumpedagógiai foglalkozások és a hétfélig családi napok többsége fizetős, a többi rendezvény ingyenes. A kiállítások kedvezményeit a 194/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről határozza meg. A makói múzeum látogatóinak többsége nyugdíjas és diák, akik jelentős kedvezménnyel vagy ingyenesen látogathatják a múzeumot.

2016-ben sem változtattuk a belépőjegyek árain.. A felnőttjegy maradt 800 Ft, ami minden kiállításra érvényes (időszaki, Küzdelmes évszázadok állandó kiállítás, Galamb József és a Ford T-modell, Emléktáblák fala, skanzen, Espersit-ház), megjelent az osztályjegy (2000 Ft), a családi jegy (2000 Ft, 2 felnőtt, 3 gyerek), a fürdőlátogatókat megillető kedvezményes jegy (800 helyett 500 Ft), a diákjegy (400 Ft). A nyugdíjas, a diák, az Espersit ház (400 Ft), és a múzeumpedagógiai

foglalkozás (200 Ft) térítési díja változatlan maradt. Tapasztalataink szerint a térítésmentes programok hozzák az érdeklődőt a múzeumba. De egyre több oktatási intézmény és önkormányzat fedezi fel, hogy a múzeumlátogatás jó befektetés a fiataljainkba.

Kiállítások látogatóinak száma	Részvevők száma
1. Teljes árú jegyet vásárlók	251
2. Kedvezményes árú belépődíjat fizető látogatók	1 998
összesen	
3. Ingyenes látogatók	12 317
4. Összesen (1.+2.+3.)	14 566
5. Összesből diákok	9 860
6. Külföldi látogatók becsült száma	300
7. Összesből időszakos kiállítások látogatószáma	5 689

Látogatóin szám változás:

2015	2016
15640	14566

5. Tudományos kutatás

Nagy Gábor a Makó környéki pásztorok életmódjáról, hagyományos állattartásról és a juh tartás eszközeiről kezdte meg kutatásait.

Cs. Tóth Gabriella a makói parasztházak 21. századi átalakításáról és használati módjai témában kezdett kutatni.

Szikszai Zsuzsanna, a makói iparosokról, közülük is a Zuber mézesbábos család történetéről, a mesterségről, és eszközrendszeréről, és változásairól.

6. Konferenciák, előadások, publikációk és továbbképzések

Cs. Tóth Gabriella konferenciák:

Február 18-19. Út(on) a kultúrák földjén- Régészeti konferencia (MFM)

Február 24.: Kulturális wellness vagy tudományos műhely? Kiegészíti vagy kizárja egymást?

Déri Múzeum, Debrecen

Július 3 – július 8.: A XLIV. Országos Honismereti Akadémia, Makó

Szeptember 8-9-10.: Fiatal néprajzosok találkozója, JAM

Szeptember 26.: Országos Múzeumpedagógiai évnyitó (Természettudományi Múzeum)

Október 20.: Digitár Workshop (Magyar Kereskedelmi és Vendéglátó ipari Múzeum)

November 17-18.: MAFOT Workshop (Néprajzi Múzeum)

Forgó Géza történész konferencián való részvétel 2016-ban

1. Február 18–19. Móra Ferenc Múzeum, Szeged

Út(on) a kultúrák földjén. Régészeti konferencia.

2. Július 3 – július 8. Korona Konferencia-központ, Makó

Történeti sorsfordulóink Gellért püspöktől Bálint Sándorig. A XLIV. Országos Honismereti Akadémia.

3. Szeptember 8. József Attila Múzeum, Makó

Néprajzkutatók I. Makói Találkozója,

Előadás: Életre kelő üvegnegatívok

4. Október 24–28. Hagymaház, Makó

Návay emlékhét

Előadás: Návay Lajos emlékezete

5. November 10–11. Néprajzi Múzeum, Budapest

Adatbázis, múzeum, kutatás. Az országos néprajzos muzeológus továbbképzés konferenciája.

6. November 24. Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest

A szovjet gulágtól a magyar Recskig

7. November 28 – 30. Móra Ferenc Múzeum, Szeged

Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében

Előadás: Életre kelő üvegnegatívok

Nagy Gábor néprajzkutató konferencián való részvétele 2016-ban:

Február 18-19. Út(on) a kultúrák földjén - Régészeti konferencia, Móra Ferenc Múzeum

(hallgatóként)

Július 3 – július 8.: A XLIV. Országos Honismereti Akadémia, Makó (hallgatóként)

Szeptember 8. Néprajzkutatók I. Makói Találkozója, József Attila Múzeum (szervezőként és előadóként)

Szeptember 22. Ethnology without borders. SZTE Kulturális és Néprajzi Tanszék (hallgatóként)

Szeptember 26.: Országos Múzeumpedagógiai évnyitó, Természettudományi Múzeum

(hallgatóként)

Október 21. Szimpózium a 150 éve született Tömörkény István tiszteletére. Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Akadémiai Bizottságának székháza (hallgatóként)

November 10-11. ADATBÁZIS, MÚZEUM, KUTATÁS – KONCEPCIÓK ÉS GYAKORLATOK

Az országos néprajzos muzeológus továbbképzés konferenciája. Néprajzi Múzeum (hallgatóként)

November 17-18.: MAFOT Workshop. Magyar Fotótörténeti Társaság. Néprajzi Múzeum
(hallgatóként)

November 28. MUKUCSOM, Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében. Móra Ferenc Múzeum
(előadóként)

Szikszai Zsuzsanna – néprajzos, igazgató konferencián való részvétel:

1. Február 18-19. Út(on) a kultúrák földjén - Régészeti konferencia, Móra Ferenc Múzeum
(hallgatóként)

2. Március 18. Múzeumigazgatók Országos Tanácskozásán – Visegrád, előadóként is.

3. „Hírös Makaiak Éve 2016” Szirbik Miklós emlék konferencia

Július 3 – július 8.: A XLIV. Országos Honismereti Akadémia, Makó (hallgatóként)

Szeptember 8. Néprajzkutatók I. Makói Találkozója, József Attila Múzeum (szervezőként és
előadóként)

Szeptember 26.: Országos Múzeumpedagógiai évnyitó, Természettudományi Múzeum
(hallgatóként)

4. Október 24–28. Hagymaház, Makó Návay emlékhét

5. November 29. „Hírös Makaiak éve 2016” Espersit János emlék konferencia

Publikációk

Forgó Géza:

1. Birkózás. In. Makó sportja képekben a kezdetektől napjainkig. Szerk.: Halász Tamás. Makó,
2016. 35-36. p.

2. MHSZ Lövészet. In. Makó sportja képekben a kezdetektől napjainkig. Szerk.: Halász Tamás.
Makó, 2016. 272-273. p.

3. <http://www.evangelikus.hu/makoi-sirok> 2016. április 7.

4. <http://makohirado.hu/hirek/szines/2016/04/07/egy-porosz-makoi-tiszt-emleke.html> 2016.
április 7.

5. <http://makoicsipos.com/2016/04/12/a-makoi-temetoben-nyugszik-az-i-vilaghaboru-egyikporosz-aldozata/> 2016. április 12.

6. <http://makohirado.hu/hirek/szines/2016/05/26/tabori-levelezolap-nyirfakergen.html>

7. <http://makohirado.hu/hirek/varos-es-videk/2016/06/01/trianon-arnyekaban.html>

8. <http://makohirado.hu/2016/07/12/nemsokara-meglatom-puskinok-es-turgenyevек-foldjet/>

9. Emléktáblák a Horthy-korból = Marosvidék 2016. április

10. <http://makohirado.hu/2016/08/09/tuzharcos-vagyok/>

11. Tisztelgés a przemysli áldozatok előtt = Marosvidék 2016. augusztus 35 – 37. p.

12. <https://makohirado.hu/2016/11/24/espersit-janos-fronton/>

13. A makói Börcsök-fotó 75 éve. Makó, 2016.

Szikszai Zsuzsanna

1. A rozmaringok és tulipánok hímzője- Egy kiállítás és konferencia margójára Móra Ferenc hazajött Makóra - Marosvidék 2016. április

2. Asszonyember – Makói História – Pásztor nemzedékek – 2016. április

3. Karácsonyi köszöntő _ Marosvidék 2016. április

4. Összetartozás napi ünnepi beszéd – Marosvidék 2016. augusztus

5. Márton Gábor- Apátfalvi csipkés homlokzatok című kiállítás megnyitó – Ópusztaszer. 2016. április 22. a mai kiállításunk alkotója

Továbbképzés:

Börcsök Attila a Magyar Nemzeti Múzeum által szervezett gyűjteménykezelői tanfolyamra jelentkezett. Ennek a képzésnek az időtartama 1 év.

7. Egyebek

Költségvetés – Bevétel és Kiadás

A múzeum „alaptevékenysége körében nem gazdasági haszonszerzés céljából jön létre” az 1997. CXL tv. szerint. Fontos szempontnak tartjuk, hogy fenntartásához, még ha kis mértékben is, de hozzájáruljunk. 2016 -ben az előírt **bevételet sikerült elérni az alacsony jegyárak ellenére/1 000 000 Ft/** Ehhez még hozzájön a pályázatokon nyert támogatások összege, melynek felhasználása folyamatos.- **Pályázati támogatásaink összege 2016-ban: 5 400 000 Ft**

A makói múzeum működtetésében törekedtünk a költséghatékonyságra.

8. Pályázatok

A József Attila Múzeum minden olyan projektet megpályázott, amely muzeális intézményeknek írtak ki.

I. **Az NKA-hoz** beadott pályázataink közül az alábbiak lettek támogatva:

1. Adatlap azonosító: A2013/N5592Pályázati azonosító: 105106/07091

Pályázó neve: József Attila Városi Könyvtár és Múzeum

Pályázati téma: Szép volt, jó volt hosszú volt az út! - **Kocsis Imre Munkácsy-díjas festő-, és grafikusművész emlékkiállítás és leporellója megvalósítására**

Igényelt támogatási összeg: 1 617 664 Ft

Megítélt támogatási összeg: 900 000 Ft

Aktuális - Kollégium: KÉPZŐMŰVÉSZET KOLLÉGIUMA

Ebben az évben két napos rendezvénysorozattal készültünk a Múzeumok éjszakájára. **Kocsis Imrere, a makói születésű, Munkácsy-díjas festőművészre** emlékeztünk ezen két napon, így majdnem minden rendezvény a munkásságával kapcsolatos volt.

2. Adatlap azonosító: A2013/N5654Pályázati azonosító: 204188/00451

Pályázó neve: József Attila Városi Könyvtár és Múzeum

Pályázati téma: **A makói József Attila Múzeum első évkönyvének megjelentetésére**

Igényelt támogatási összeg: 500 000 Ft

Megítélt támogatási összeg: 400 000 Ft

Aktuális - Kollégium: KÖZGYŰJTEMÉNYEK KOLLÉGIUMA

A József Attila Múzeum 2016-ban pályázott az NKA Közgyűjteményi Kollégiuma által kiírt Múzeumi évkönyvre, melyet a kuratórium támogatott pályázatnak ítelt meg. A József Attila Múzeum 1950-es alapítását követően a gyűjtemény gazdagítása mellett fontos feladatának érezte a tudományos közzétételt, a publikációk megjelenését. Több értékes szakmai, és közérdekű periodikát indított el. Ilyen volt a Makói Múzeum Füzetei, a Makói Múzeum Adattára, a Makói Múzeum Forráskiadványai sorozat, és a Makói História című folyóirat is. Nem beszélve a város által kiadott és a múzeum dolgozói és jeles kutatók együttműködésével megszerkesztett 6 kötetes Makó Monográfiáról, amely egy átfogó tudományos mű városunk történetéről, hagyományairól, helytörténetéről. Ebből a sorból ezidáig az évkönyv, mint tudományos műfajú kiadvány, hiányzott. Ezt a hiányt pótoljuk a most megjelenő kötettel. Az 2016-os évet Makó Város Képviselőtestülete a „Hírös Makaik” évének nyilvánította. Az év során Makó több híres szülöttjéről, művészeről, pedagógusáról emlékeztünk meg, Ezen neves emberek életét több formában idéztük meg. Voltak konferenciák, koncertek, előadások, koszorúzások. Az emlékévké mottójául Kosztolányi Dezső idézetét választottuk: „Volt emberek. Ha nincsenek is, vannak még. Csodák. Nem téve semmit, nem akarva semmit, hatnak tovább.” Példaképek ők mindannyian nekünk késői utódoknak, akik életének bölcsességéből, tehetségükből, kitartásukból erőt tudunk meríteni mindennapjainkban. Róluk szól a József Attila Múzeum első évkönyvében. Olvashatnak olyan emberekről akik itt születtek, és olyanokról is akik nem itt születtek, de otthonuknak választották Makót. És olyan személyekről is akiket a Sors láthatatlan keze vezetett ide ebbe a Maros-menti Konstantinápolyba, ahol az általa megálmodott épületekkel gazdagította épített örökségünket. Ezen emberek között vannak

művészek, tervezők, újságírók, ügyvédek. Mindannyian más és más személyiségek, ami összeköti őket az a „makaiságuk”, a tehetségük, a különységük. Ezzel az adománnyal jól sáfárkodtak, mert ki tudták teljesíteni, meg tudták önmagukat valósítani álmaikat. Az első évkönyvünk két részre tagolható. Az első részben a 2016-os esztendő tematikus emlékév eseményeit foglalja magában, bemutatva azon jeles személyiségeket, a „Hírös Makaiak”-at, akikről egy-egy alkalommal konferencia és előadás formájában, vagy éppen egy koncerttel emlékeztünk meg. A kötet második részében az intézményünkben dolgozó munkatársak és országosan elismert jeles kutatók által írt tanulmányokat olvashatják. A kiadvány formavilága rendhagyó, de ezt mi büszkén vállaljuk. Célunk a rendhagyó külsővel az volt, hogy közelebb hozzuk a laikus olvasót a tudományos tanulmányok megértéséhez, befogadáshoz. A kötetet B/5-ös formátumban 500 pld-számban nyomtattuk ki.

3.Adatlap azonosító: A2013/N5656Pályázati azonosító: 204106/02132

Pályázó neve: József Attila Városi Könyvtár és Múzeum

Pályázati téma: **Csanád vármegye néprajzi kincsei-Néprajzi vándorkiállítás és kapcsolódó kiadvány megvalósítására**

Igényelt támogatási összeg: 1 999 345 Ft

Megítélt támogatási összeg: 700 000 Ft

Aktuális - Kollégium: **KÖZGYŰJTEMÉNYEK KOLLÉGIUMA**

A Csanád vármegye néprajzi kincsei 1788–1950–2017 című kiállítás ismerteti a József Attila Múzeum megalakulásától kezdődően a néprajzi gyűjteményben dolgozó kollégák gyűjtő munkáját, mely kiterjedt Makó városára és az azt körülvevő Csanád vármegyei falvak néprajzi kultúrájának tanulmányozására, tárgyi emlékeinek gyűjtésére, leltárba vételére, publikálására és kiállításokon való bemutatására. A kiállítás a műtárgyakat készítésük időpontját figyelembe véve helyezi korszakokba. Így 1788-tól 1950-ig terjedő időszakból mutatja be az ünnepek és hétköznapi tárgyait, kiemelve a környék népének (nemzetiségeinek) életében betöltött szerepük változásait. A címben megjelent évszámok közül az 1788-as a néprajzi gyűjtemény legkorábbi műtárgyát, a 69.273.1. leltári számú kazalvágót jelzi, az 1950-es a József Attila Múzeum alapításának évére és a kiállítás anyagába bekerülő műtárgyak keletkezésének utolsó időpontjára utal. A 2017-es évszám pedig a jelenre és az intézmény fennállásának eddig eltelt időszakára vonatkozik. A bemutatott műtárgyakkal kapcsolatban érzékeltetni kívánjuk a néprajzi gyűjteményben néprajzkutatóként, gyűjteménykezelőként és restaurátorként dolgozó kollégák munkáját. A kiállításban tehát kettős rendezési elv érvényesült: a műtárgyak és kollégák korszakai, egymás melletti vagy utáni időszakai jól szemléltetik a gyűjtemény alakulását, a műtárgyak keletzése pedig a kulturális változásokat, történelmi időszakokat.

A kiállításához egy színes katalógust is tervezünk.

Megítélt támogatási összeg: 300 000 Ft

Aktuális - Kollégium: KÖNYVKIADÁS KOLLÉGIUMA

Tornyai János és Espersit János még Hódmezővásárhelyen kötöttek életre szóló barátságot. Tornyaival való fiatalkori barátságát először a világháború törte meg, a háború, mely Espersitnek otthonától 50 hónapi távollétet, tengernyi szenvedést jelentett. Mindennek ellenére utána ott próbálta folytatni, ahol a háború megtörte. Megismerte, otthonába fogadta József Attilát, gyakran lelt menedéket nála Juhász Gyula. Közéleti munkája mellett 1925-től nyári művésztelepeket szervezett Rudnay növendékei számára, 1926–1931 között hét nagy tárlatot rendezett, szerette, pártolta a színházat is.

A tíz évvel idősebb Tornyai 1918-ban eladta mártélyi házát. Rövid ideig még újra Vásárhelyen tájékozódott, de 1921 őszén végleg Budapestre költözött. Szeretett volna beilleszkedni a fővárosi művészeti életbe. Hajtotta a vágy kiteljesíteni, megvalósítani önmagát, művészi álmait, mindig messzebbre, magasabbra tört.

A régi barátságból a háború utánra alig maradt valami. Válság, betegség, családi-megélhetési- érvényesülési gondok pusztították. Espersit helyben maradt, városa lelkét építette, de úgy, hogy az egyetemes kultúrát szolgálta. Tornyai járta az országot, a világot, dolgozott Pesten, Baján, Szentendrén. Képei eljutottak Barcelonába, Londonba – alig hatvanéves, de már rokkant öregember. Ez az ára annak, hogy végre elismerjék, egymás után kapta a díjakat, elismeréseket. Régi barátjáról jóformán semmit sem tud, tragikusan korai halálára is csak egy hónap után reagált, 1931. december 23-án Makóra Kiss Károlynak írott levelében: „...jó lesz nekem olykor-olykor írni, mert aki ezt nem teszi, könnyen úgy járhat, mint szegény Jankó kománk, aki most már, ha akarna, se írhat. (Hogyan történt halála oly hirtelen módon?)”

Az alábbi dokumentumok közreadója 2006 és 2011 között (2007-től dr. Tóth Károly művészettörténész közreműködésével) megkísérelte helyreállítani Tornyai János festőművész levelezésének minél nagyobb teljességét; 930 db Tornyai írta, vagy neki írott levelet gyűjtött össze, melyek közt 45 db Espersit Jánosnak címzett dokumentum található. A festő és fiatalkori barátja 24 évig érintkeztek levélben, a legkorábbi 1904 márciusában, a legutolsó 1929. december 23-án kelt. Itt csak a Tornyai által írottak olvashatók, válaszlevél sajnos egyetlen egy sem találtatott. Ezek valószínűleg Tornyai számtalan költözködése közben kallódtak el.

Ez a füzet jelent meg a pályázati támogatásnak köszönhetően.

II. Kubinyi Ágoston Program - Apátfalvi ház felújítása – /09020205030106073570116/

Makó Város Önkormányzatának fenntartásában működő József Attila Múzeum 117/2016. (03.30) MÖKT. határozata alapján pályázatot nyújtott be a régi **apátfalvi ház és a skanzenben található kis építmények** felújítására. 2016-ban a Kubinyi Ágoston program kiírásában szerepelt

tájházak megújítása, ebben az altémában pályázik a József Attila Múzeum. Erre a célra 3millió forint támogatást nyertek el. A munkálatok egy része elkezdődött még az őszi folyamán, a következő év tavaszán tervezzük a felújított apátfalvi ház átadását.

III. EFOP-3.3.2-16-2016-00174 Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért - Menjünk mi is múzeumba – 25.000 000.-

A „Menjünk mi is a múzeumba!” című projektünk célcsoportja az óvodás és általános iskolai korosztály. Első körben minden oktatási intézményt megkerestünk a pályázati szándékunkkal, voltak akik azonnal csatlakoztak, de voltak olyanok is akik elzárkóztak megkeresésünkre. A célcsoportunk 4- 14 éves korosztályig terjed. A projektünkhöz kapcsolódó intézmények a következők: Makó városából egy óvoda, és két oktatási intézményt, és a többi partnerünk Makó környéki, falusi intézmények tanulói csoportjai. A helyi és a vidéki intézményekben a célcsoportunk tagjai hasonló hátrányos szociális és családi háttérrel rendelkeznek. A városi iskolák tanulói a város perifériás körzetéből, (Honvéd, Újváros,) érkeznek. Ezen szülők alacsony iskolázott és emiatt alacsony bérezésben vagy csak állami juttatásból tartják el gyermekeiket. Számukra a kultúra megfizethetetlen árucikk. Pont azért esett rájuk a választás, mert sok gyermek ezen projekt segítségével fog eljutni a múzeumba, könyvtárba. De a vidéki iskolák tanulói nagyon nagy része hátrányos helyzetű, a kisebb falvakban még nagyobb a munkanélküliség, s ha van is munkájuk a szülőknek vagy közmunka programban vesznek részt, vagy csak a minimálbért kapják kézhez.

Az intézményünkben az eddigi kiállítások és az ezekhez kapcsolódó programokat a helyi és vidéki önkormányzatokkal együttműködési megállapodások által, eredményei, hogy által segítségével ingyenesek, vagy nagyon alacsony térítési díjúak voltak. A vidéki önkormányzatok átvállalták azt az anyagi terhet, amit a szülők nem tudtak volna biztosítani gyermekeiknek, és így évente egyszer biztos eljutottak intézményünkbe, egy kiállításra, projekt napra, vagy kulturális órára.

Nagy kihívás előtt állunk, de mivel fiatalos a szakmai csapatunk, és elhivatottak és eltökéltek vagyunk, belevágunk.

IV. Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum által kiírásra kerülő Múzeumok Őszi fesztiválja programra 50.000 FT- ot nyertünk.

Ebből az őszi programjaink egy részét tudtuk megrendezni.

Így a - Tanítók éjszakája,

- Háborús emlékek könyvbemutatót

- 56-os események diákszemmel,

- Családi napot,

- Földet vallatni, a régész titkos élete rajzpályázat eredményhirdetését.

Az őszi programjainkon 2000 látogatónk volt ebben az időszakban.